

Jo Barnfield &
Andrew Richards

Het patroon tekenboek

*Alles wat je moet weten
over het tekenen, aanpassen
& op maat maken van naaipatronen*

INHOUD

INLEIDING: PATRONEN LEZEN 6

1

DE GRONDBEGINSELEN 8

HOOFDSTUK 1: BENODIGDHEDEN EN MATERIALEN 10

HOOFDSTUK 2: DE BASIS VAN EEN KLEDINGSTUK 16

- Naden 16
- Coupenaden 26

HOOFDSTUK 3: STOFFEN 30

- Tussenvoering 30
- Andere vormen van versteviging 32
- Patroondelen op stof leggen, knippen en aftekenen 34
- Werkvolgorde 42

2

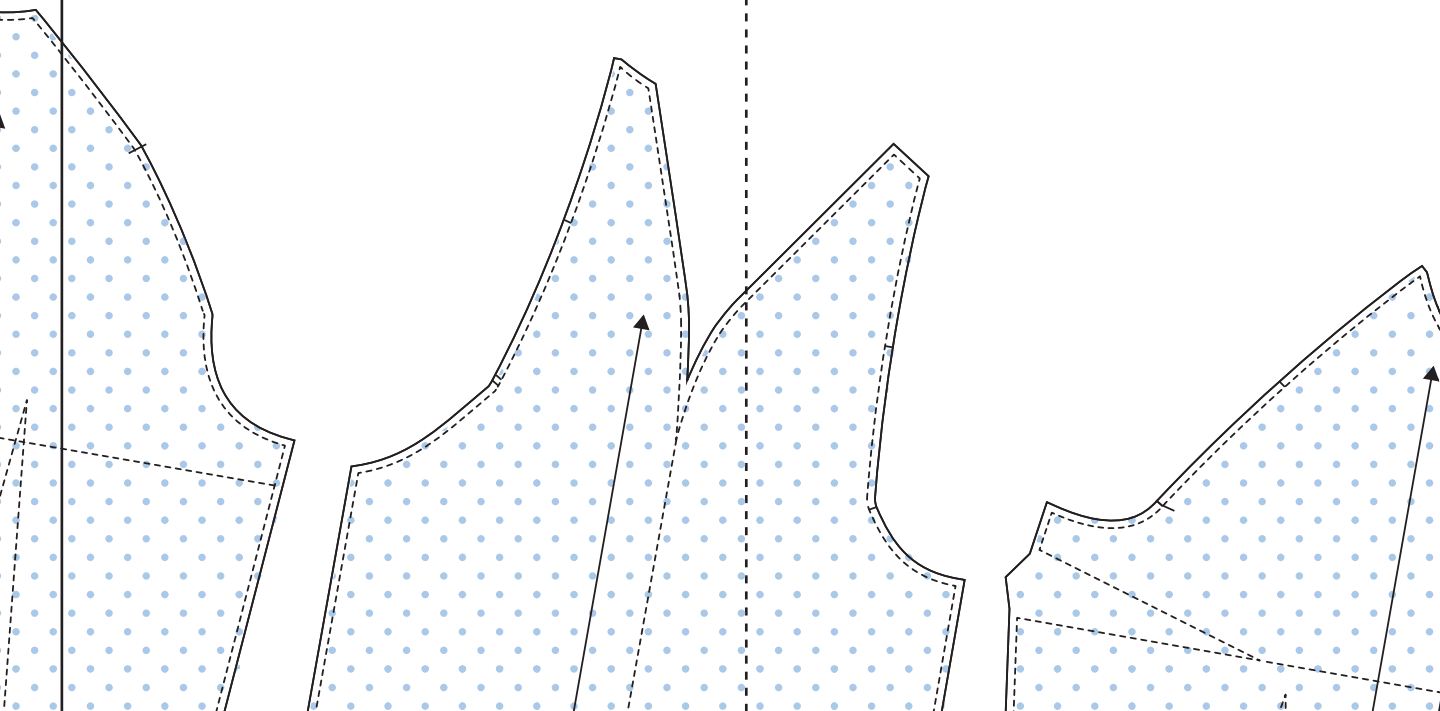
PATRONEN TEKENEN 46

HOOFDSTUK 4: PATRONEN ZELF ONTWERPEN 48

- Maten nemen 48
- Grondpatronen 50
- Beginselen van het patronen ontwerpen 56
- Coupenaden verleggen 60
- Samenvoegen en splitsen 68
- Zelf een grondpatroon maken 72
- Proefmodellen 77

HOOFDSTUK 5: PASVORM EN PATROONCORRECTIES 78

HOOFDSTUK 6: PATRONEN MAKEN NAAR VOORBEELD 94

3

PATRONEN UITVERKEN 104

HOOFDSTUK 7: RUIMTE AANBRENGEN EN WEGWERKEN	106
• Ruimte	106
• Rimpelen	112
• Plooien	114
HOOFDSTUK 8: MOUWEN	116
HOOFDSTUK 9: KRAGEN	124
HOOFDSTUK 10: TAILLEBANDEN EN MANCHETTEN	130
• Taillebanden	130
• Manchetten	134
HOOFDSTUK 11: OPENINGEN EN SLUITINGEN	136
• Openingen	136
• Sluitingen	146
HOOFDSTUK 12: AFWERKING, VOERING EN BELEG	152
• Zomen	152
• Beleg	154
• Voering	158
HOOFDSTUK 13: ZAKKEN	164

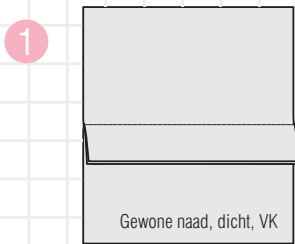
4

ONTVERPEN EN UITVOEREN 174

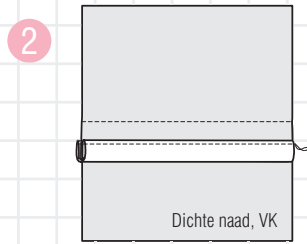
HOOFDSTUK 14: PROFESSIONEEL IN DE MODE	176
• Ontwikkeling van ontwerpen	178
• Technische aspecten	182
• Je werk promoten	184
WOORDENLIJST	186
VRAAGBAAK	189
REGISTER	190
DANKBETUIGINGEN	192

AFGEBIESDE NAAD

Afbiezen is een methode om een naad af te werken met een schuin geknipte strook stof. Dat kan dezelfde stof zijn als van het kledingstuk of een ander materiaal. Afbiezen is geschikt voor allerlei stoffen, maar je ziet het vaak bij ongevoerde bovenkleding. Er zijn speciale biesvoetjes verkrijgbaar voor zowel industriële als huishoudnaaimachines. Daarmee breng je onderstaande stappen terug tot één proces. Zo ga je te werk voor een dichte afgebiesde naad:

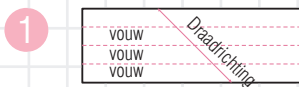

Stik een gewone naad (zie blz. 19) en strijk de naadtoeslagen naar één kant.

Werk de naad af zoals hieronder beschreven.

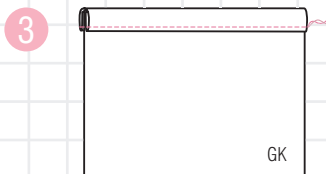
Afbiezen van een opengestroken naad:

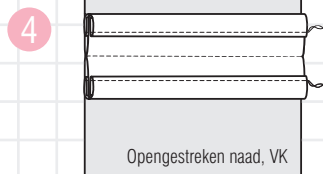
Houd een naadtoeslag van 1,2 cm aan voor de patroondelen. Knip voor het afbiezen een schuine strook stof op de benodigde lengte, met een breedte van 4 cm. Zo heb je voldoende speling voor het vaststikken. Vouw de strook in de lengte in vier gelijke delen en pers de vouwen, of gebruik een biaisbandmaker als je die hebt.

Stik de strook over de eerste vouw langs een van de patroondelen, met de goede kanten tegen elkaar.

Vouw de strook naar de verkeerde kant, zodat de kniprand van de stof ingesloten is. Pers de vouw. Stik de vouwrand vanaf de goede kant vlak langs de rand vast op de verkeerde kant.

Doe hetzelfde aan de andere kant. Stik de delen met een gewone naad aan elkaar (zie blz. 19).

PASTEKENS

De driehoekjes die je bij papieren patroondelen uit de naadtoeslagen knipt zijn pastekens. Je neemt ze over op de stof met een krijtlijn, een klein knipje van 3 mm lang, of door een driehoekje uit de rand van het patroon te knippen.

Zulke pastekens geven belangrijke posities aan, zoals de taillelijn, de heuplijn, plooiën of couponaden. Ze geven aan waar je gecompliceerde naden gelijk moet leggen, bijvoorbeeld sterk rond lopende naden met een groot verschil in lengte tussen de holle ronding en de bolle ronding. Over het algemeen plaats je een pasteken in het midden van een lang patroondeel; zo weet je zeker dat je de delen niet uitrekt bij het stikken.

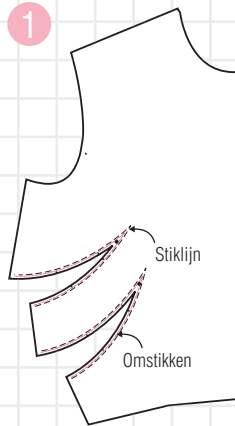
Pastekens zijn essentiële referentiepunten voor patroonmakers/coupeurs en naaisters. Ze geven aan hoe de ruimte in het patroon, en dus ook in de stof, verdeeld is over het kledingstuk. Als de pastekens gelijk liggen, valt een mouw mooi zonder te trekken of te draaien. Ook kun je aan de hand van de pastekens een teveel aan ruimte gelijkmatig verdelen over een stofrand.

RONDE COUPENADEN

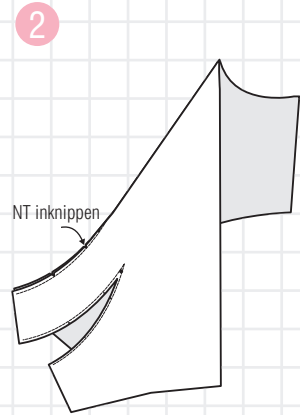
Werkwijze voor het maken van ronde of gemodelleerde coupenaden:

DECORATIEVE COUPENADEN

Om de vorm te accentueren kun je coupenaden doorstikken. Ook is het een mogelijkheid om ze aan de buitenkant van het kledingstuk aan te brengen, zodat ze opvallen (zie Enkele coupenaad, blz. 27).

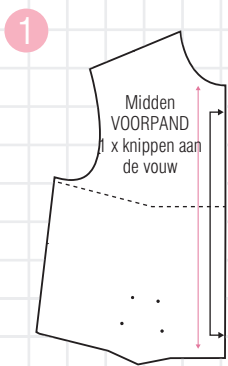
Geef eerst de pastekens aan op de stof. Stik de coupenaad 3 mm vanaf de stiklijn om, zodat de stof niet gaat lubberen.

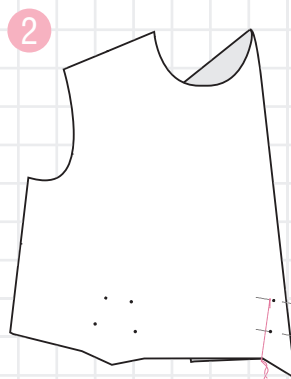
Vouw de stof dubbel langs de middenlijn en stik de coupenaad zoals beschreven voor de enkele coupenaad. Knip de coupenaad in, zodat de ronding mooi plat ligt.

HALVE COUPENAADJES / PLOOICOUPENAADJE

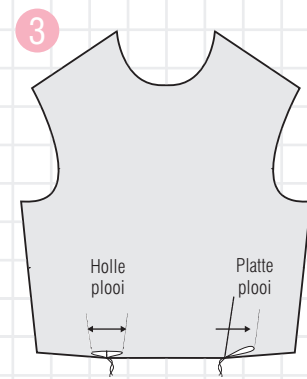
Soms wordt een coupenaad verwerkt als plooi. Dan wordt die gedeeltelijk, niet helemaal tot de punt, dichtgestikt. Bij een bepaald punt komt de ruimte vrij. Na het persen lijkt zo'n deelcoupenaadje op een holle of platte plooi, afhankelijk van hoe je het coupenaadje perst. Voor een platte plooi pers je het coupenaadje naar één kant; voor een holle plooi pers je aan weerszijden van de stiklijn een even breed deel plat.

Zet stippen op het patroon, net binnen de stiklijn. Na het stikken van de coupenaad mogen ze niet zichtbaar zijn.

Neem de stippen over op de stof. Vouw de stof dubbel langs het midden van de coupenaad en stik de coupenaad buiten de stippen.

Pers het deelcoupenaadje licht. Een teveel aan stof kun je naar één kant persen of gelijk verdelen aan weerszijden van de stiklijn.

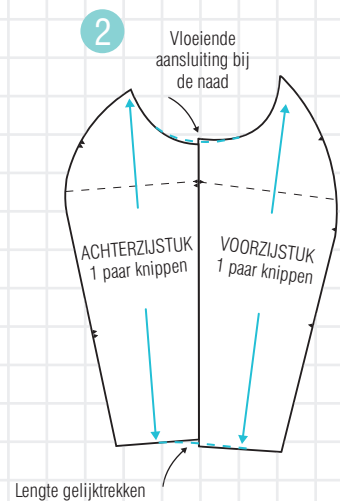
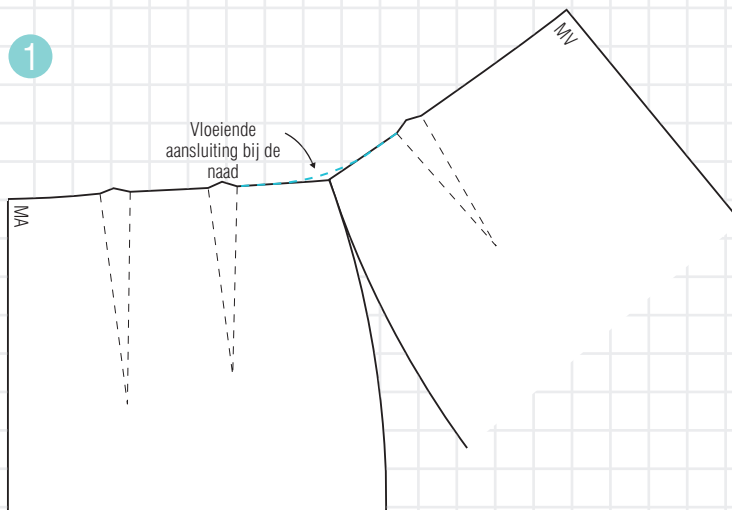
BEGINSELEN VAN HET PATRONEN ONTWERPEN

De volgende technieken zorgen ervoor dat je kledingstuk er zo mooi mogelijk uitziet. Je past ze toe wanneer het conceptpatroon klaar is.

AANSLUITING IN HET PATROON CONTROLEREN

Nadat je het patroon getekend hebt, is het belangrijk om te controleren of de patroondelen goed aansluiten wanneer je ze in elkaar zet. Die aansluiting in een patroon controleer je zo:

1. Patroondelen die aan elkaar gestikt worden, leg je met de randen tegen elkaar. Kijk of de aansluiting klopt en trek indien nodig een vloeiende, doorlopende lijn om de naden te overbruggen. Zo zijn de vormen makkelijker aan elkaar te stikken. Bovendien voorkom je zo lelijke hoekjes in het kledingstuk. Zo'n onvolkomenheid valt vooral op bij zijnaden en bij delen die je aan de vouw knipt.
2. Door de patroondelen tegen elkaar te leggen voordat je ze uitknipt, vallen eventuele meetafwijkingen ook op. Die kun je dan corrigeren zodat je geen tijd en geld verspilt aan fouten die makkelijk te voorkomen zijn. Kleine verschillen in lengte kun je over het algemeen wel gelijktrekken. Trek gewoon een overbruggende lijn volgens de half/halfmethode: het korte deel maak je iets langer, het lange deel iets korter.

TWEEMAAL METEN, EENMAAL NAAIEN

Controleer de maten altijd voor je een patroon op de stof speldt. Noteer de maten op elk patroondeel. Controleer of de pastekens op de juiste plaats zitten, met name bij patronen die je aangepast of gecorrigeerd hebt. Meet rondingen in patroondelen op met de rand van het meetlint.

1. Jurk met asymmetrische geplooidenaden.

(Foto: Freemans)

1

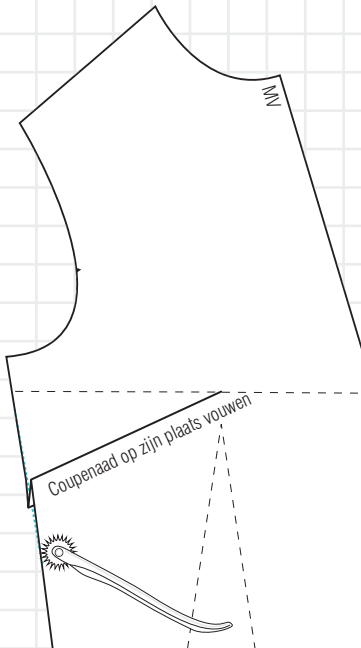

COUPENADEN UITLIJNEN

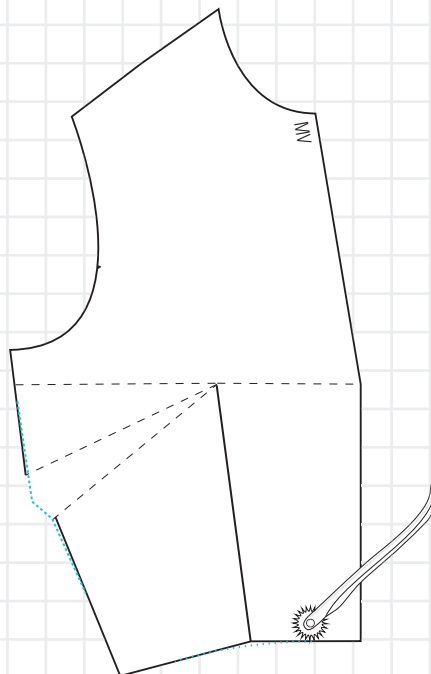
Deze stap zorgt ervoor dat de naadtoeslag bij de couponaden gelijk loopt wanneer je het kledingstuk in elkaar zet. Couponaden uitlijnen gaat als volgt:

1. Vouw het patroonpapier langs de coupelijnen en vouw de couponaad op zijn plaats.
2. Rol met het radeerwielje over de zijnaad.
3. Je ziet dat er een knik zit in de taillenaad wanneer de couponaad dichtgevouwen is. Vouw het patroon en trek een vloeiende, doorlopende lijn. Vouw het patroonpapier open voor het aftekenen van de naadtoeslagen. Houd rekening met het uitstekende puntje van de couponaad.

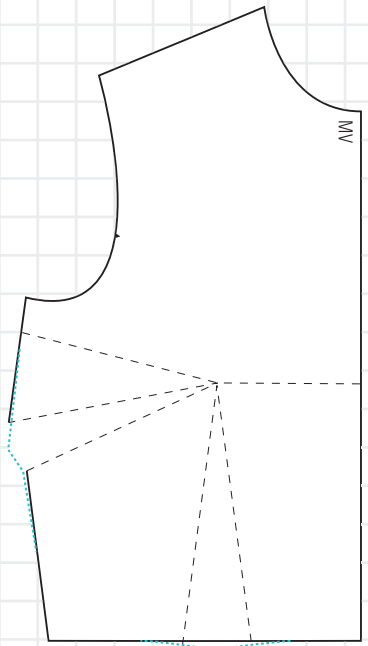
1

2

3

PATRONEN TEKENEN

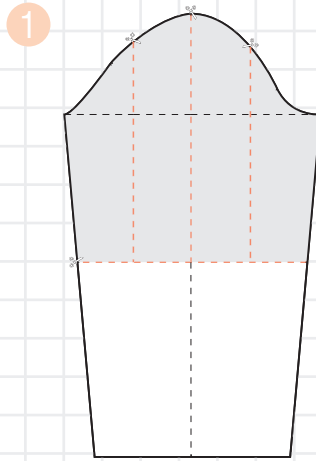
Patronen zelf ontwerpen

DECORATIEVE RUIMTE

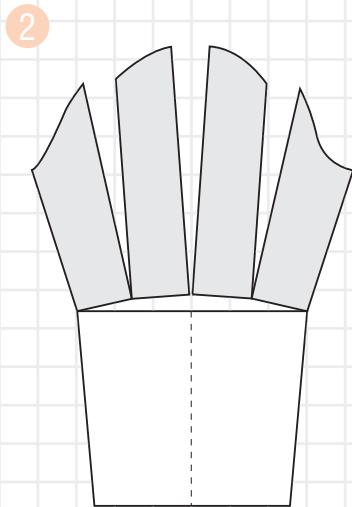
- Het teveel aan stof dat ontstaat bij de mouwkop kun je decoratief verwerken door het te plooiën of in te rimpelen.

POFMOUW

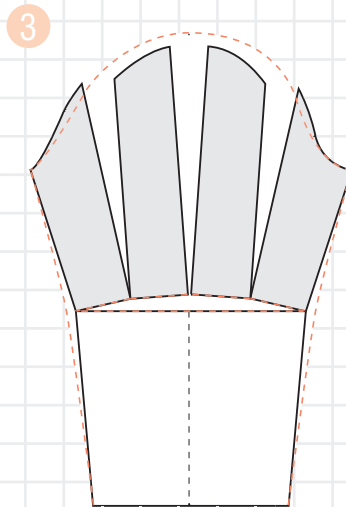
Deze pofmouw is van boven breed en loopt bij de onderarm en pols smal toe. Door meer of minder ruimte te nemen in het bovenste deel van de mouw en de mouwkop hoger te maken kun je alle kanten op: een pofmouw die bovenaan subtiel ingerimpeld is of juist een heel opvallend effect.

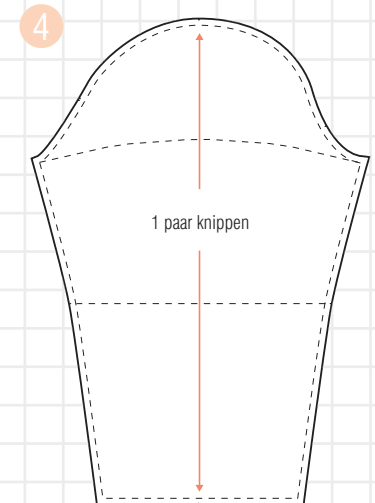
Maak het grondpatroon voor de mouw bij de pols 3 à 5 cm smaller (dit kun je ook doen bij een nauwsluitende mouw). Knip het patroon bij de elleboog door en deel het bovenste stuk van de mouw in vieren.

Knip de delen los en schuif ze uit elkaar tot je de gewenste ruimte hebt.

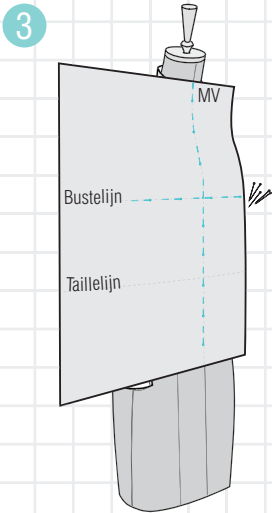

Maak de mouwkop zo veel hoger als je wilt. Teken de voor- en achternaden opnieuw met een vloeiende ronding van oksel naar pols.

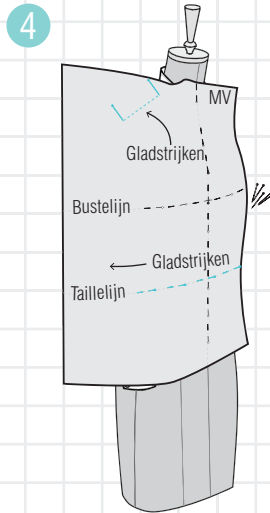

Het patroon inclusief naadtoeslag en patrooninformatie.

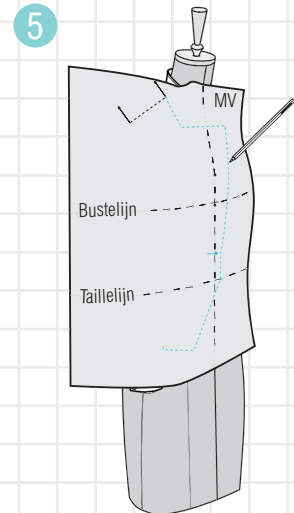

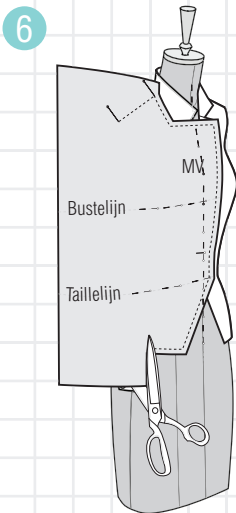
3 Leg de lap over het jasje met MV en de bustelijijn gelijk. Speld de stof vast over de middenvoorlijn en de bustelijijn, vanaf de rand van de revers tot de eerste naad.

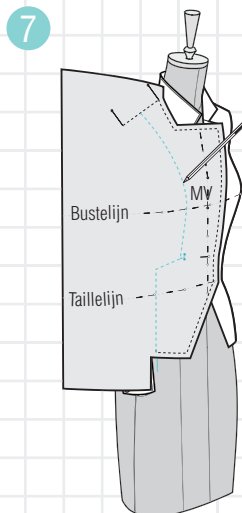
4 Speld de taillelijn op de eerste naad en strijk het teveel aan stof glad. Strijk met je hand de stof glad van buste naar schouder. Speld de schouderlijn bij het schouderpunt en de armpunten. Teken de schoudernaad af.

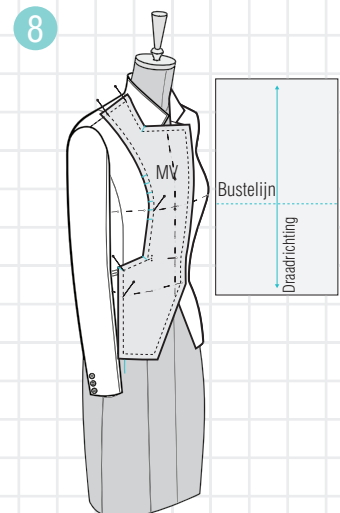
5 Voel door de ongebleekte katoen heen naar het jasje eronder. Teken de voorrand en de revers af met kleermakerskrijt of een textielstift, van het begin van het eerste patroondeel tot het schouderpunt op de halslijn. Geef de plaats van knopen en knoopsgaten aan.

6 Knip aan de voorkant het teveel aan stof weg. Laat een randje van ca. 1,5 cm zitten. Haal overbodige spelden weg.

7 Geef de naad van het eerste stofdeel aan, inclusief de zak. Knip het teveel aan stof weg, net als bij stap 6. Speld de ongebleekte katoen vast bij de schouder, buste en taille (zie de tekening).

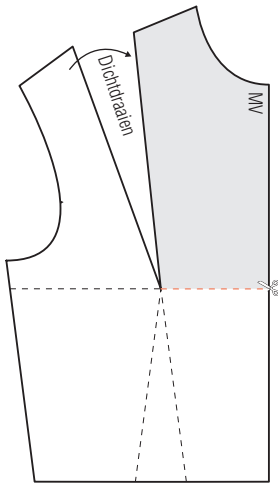
8 Knip een nieuwe lap ongebleekte katoen, groot genoeg voor het tweede patroondeel met iets extra. Geef de horizontale bustelijijn aan, ongeveer in het midden van de lap.

DRAPEREN

Op de paspop kun je onbeperkt extra volume creëren door te draperen. De volgende voorbeelden laten zien dat zo iets ook met platte patronen mogelijk is. De tekeningen geven stapsgewijs weer hoe je een gedrapeerde hals maakt met steeds meer volume. Bij het gedrapeerde lijfje schuift de bustecoupenaad naar middenvoor. Zo ontstaat een kledingstuk met een minimum aan extra volume, waarbij de taillecoupenaad behouden blijft (1 en 2). De taillecoupenaad kun je gebruiken om steeds meer volume te creëren (3 en 4). Hierbij begint de draperie bij het schouderhalspunt (SHP). Bij de draperie vanaf de mid-schouder wordt de middenvoorlijn verlaagd en de schouder ingekort. De draperie valt dan vanaf halverwege de schouder. In dit voorbeeld is de halslijn recht getrokken, waardoor je dit model kunt afwerken met een beleg uit één stuk (3). Deze methode kun je ook toepassen op het grondpatroon voor het achterpand, voor een kledingstuk met een gedrapeerde rug.

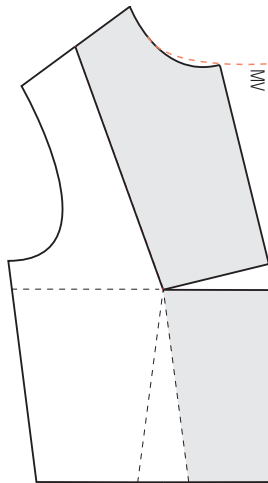
GEDRAPEERD LIJFJE

1

Knip het patroon langs de borstlijn door en draai de bustecoupenaad dicht. De ruimte uit de coupnaad gaat naar MV.

2

Trek de middenvoorlijn door tot aan de halslijn.

SCHUIN KNIPPEN

Het is niet aan te raden om schuin geknipte patroondelen aan de vouw te leggen. Gespiegeld knippen geeft het mooiste resultaat.

1. Tuniek met diepe draperie vanaf het schouderhalspunt.

(Foto: La Redoute)

2. Vest met diepe gedrapeerde hals.

(Foto: Mint Velvet)

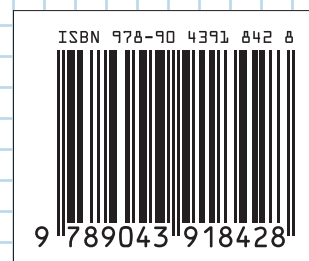
REGISTER

- Aangeknipt beleg 156
Aangeknipt kapmouwjtje 122
Aangeknipte knoopbies 136–137
Aangezette knoopbies 138–139
Aansluiting in het patroon 56
Aanzetten 43
Accessoires 176
Achterschouder naar armsgat, coupenaad van 63
Achterschouder naar hals, coupenaad van 63
Afgebied split 142
Afhangende schouders 81
Afstaand armsgat 84
Aftekenen van stof 6, 34, 41
Afwerking 43
A-lijn, rok in 74
Analyse-instrumenten 184
Armen 86–88
Armsgaten 83–84
Asymmetrische coupenaden 64
- Baleinen 32
Band, naden afwerken met 18
Banenrok 71
Bedrijfskosten 181
Bedrukte stof 38
Beleg 154–157
Benodigheden 10–12
Bijpassend garen 17
Bisschopsmouwen 108
Blinde rits 146, 151
Blouses 45, 68, 128–129, 134, 140–142
Bolle buik 93
Bovenarmen 88
Brede platte kraag 126
Brede rug 92
Brede schouders 82
Brede tailleband 130
Breedtecorrecties 80
Broek 45
Broekrok 54–55
Broekrok, grondpatroon voor 55
Buikje 93
Buste 89–90
- Cape, grondpatroon voor 119
Capes 119–121
Carlson, Moriah 176
Cirkelrok 72–73
Collecties 181
Coupnaden bijknippen 27
Coupnaden 26–29, 57, 59–64, 117
Coupnaden inkorten 59
Coupnaden persen 29
Decoratieve elleboogcoupenaadjes 117
- Decoratieve ruimte 109
Decoratieve schouderpas 69
Deelbare blinde rits 146
Deelbare rits 146
Deelnaden 65
Dikke armen 86
Dikke bovenarmen 88
Dikke ellebogen 88
Draadrichting 34–36
Draadrichting bij plooiën 114
Draadrichting controleren 36
Draperen 98–103, 110–111
Draperie vanaf mid-schouder 111
Drie taillecoupnaden 63
Drukknoppen 147
Dubbele coupnaden 27
Dubbele zoom 153
Dunne armen 87
Dunne stoffen 40
- Eendelige paspelzak 172–173
Ellebogen 88, 117
Empirelijn 70
Engelse naad 22
Enkele coupenaad 27
Etsy 185, 189
- Feral Childe 176–179, 181, 185
- Gedessineerde stof 38
Gedrapeerd lijfje 110
Gemodelleerde coupenaad 28
Gemodelleerde manchet 134
Gesplitste coupenaad 63
Gevoerd jasje 45
Gevoerde opgezette zak 165
Gewone naad 19
Gewone rits 146
Goede kant van de stof 38
Grondpatronen 50–53
Grote armsgaten 83
Grote buste 90
- Haken en ogen 147
Half verdekte rits 149
Halslijn 59, 124
Halslijn uitdiepen 124
Halvecirkelrok 73
Heupen 93
Hoeken schuin wegknippen 20, 160
Hoeknaden 20
Hoge buste 89
Hoge ronde rug 91
Holle plooiën 115
Hoogte mouwkap 85
- Houding 48
- In elkaar zetten 43
Ingezette zakken 167
Inrimpelen 112–113
- Jasje 45, 98–103
Jasje kopiëren 98–103
Jasje, beleg 157
Jasje, voering 162–163
Jurk, grondpatroon voor 50, 51, 70
- Kapmouwjtje 122
King, Alexandra 176, 182, 184
Kleine buste 90
Knoopbiezen 136–139
Knoopsaten 139
Knoopsaten aftekenen 139
Knopen 147
Kokermethode, mouwen inzetten volgens 44
Kragen 124–129
Kragen knippen 124
Krap armsgat 83
- Laagvallende tailleband 133
Lage buste 89
Lage halslijn 59, 124
Lengtecorrecties 78
Lichtgewicht blinde rits 146
Lijfje, beleg van 155
Lijfje, voering van 159–160
Lijfjes 79–80, 107, 110
Lookbook 184
- Maat nemen 48–49
Machinale rolzoom 153
Mallen 50
Manchetten 134–135
Markeren 13
Marketing 184
Maten 56, 183, 185
Maten opnemen 48–49
Merchandising 176, 184
Merken 176, 184
Middenachter, opening 130
Moodboard 178–179, 184
Mouw, grondpatroon voor 50
Mouwen 78, 80, 84–88, 108–109, 116–123, 140–145
Mouwen inzetten 44
Mouwen, pasvorm 84–88
Mouwloze topjes 83
Mouwsplit 140–142

In deze praktische handleiding staat alles wat je moet weten over het maken van naaipatronen. Elk aspect komt aan de orde, van ontwerpen tot patronen aanpassen aan je eigen figuur. Geen moeilijk jargon, maar duidelijke beschrijvingen en illustraties bij elke techniek. Stap voor stap bereik je zo het gewenste naaipatroon. Maak je eigen garderobe op maat!

MET INFORMATIE OVER:

Benodigdheden en materialen
Naden, couponaden en pastekens
Stoffen
Maten, grondpatronen en patronen lezen
Samenvoegen en splitsen
Pasvorm en correcties
Patronen tekenen naar voorbeeld
Ruimte aanbrengen en innemen
Mouwen, kragen, taillebanden en manchetten
Openingen en sluitingen
Afwerking, voering en beleg
Zakken

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen
NUR 474

www.kosmosuitgevers.nl